

Saksa

Lyhyt Käynti Stettinissä

HERAUSGEGEBEN VOM
STETTINER VERKEHRSVEREIN G.M.B.H.

Mitä jokainen meiltä saa!
Am Berliner Tor 5.

Mitä jokainen meiltä saa!

Opaskirjasia Stettiniä ja ympäristöä varten, kirjallisuutta Stettinistä ja Pommerista, kaupunkikarttoja, uusimmat postikortit, kylpypaikkojen mainoslehtisiä, oppaita, osotekirjoja, Amtliches Nachrichtenblatt des Verkehrs-Vereins (Matkailijayhdistyksen virallinen tiedonantaja), kirjan tapaamisien järjestämistä varten, yleisiä ja matkatiedonantoja, välitämme kalustettuja ja hotellihuoneita, hankimme teatterilippuja (Stadt-, Bellevue-Theater j. n. e.). Urania-elokavalippuja sekä lippuja muihinkin tilaisuuksiin, matkalippuja erikoisjuniin, sunnuntaimatkalippuja, laivalippuja (Itämeri ja Valtameri), matkatavarain vakuutuksia, kongressien järjestelyjä j. n. e.

Haaraosasto:

Pääaseman lippuluukkuhalli
antaa matkailijoille kaikenlaisia tiedonantoja, sieltä on myös saatavana lippuja Lufthansan lentokoneisiin j. n. e.

Stettiner Verkehrs-Verein G. m. b. H.

Stettin • Am Berliner Tor 5.

Puhelimen nro 23451 ja 23452.

Baumbrücke ja osa kaupunkia.

Lyhyt Käynti Stettinissä.

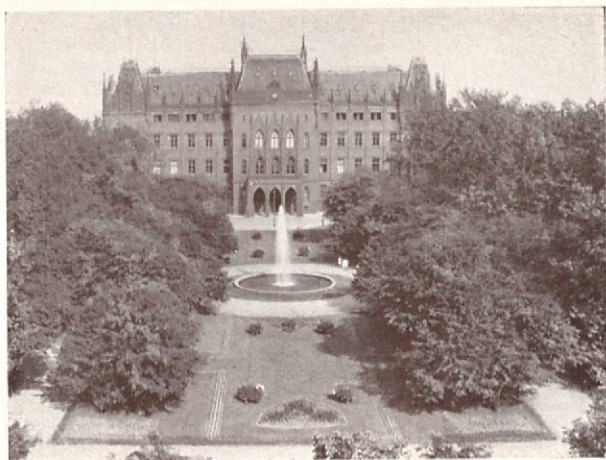
Vieras, joka tulee Stettiniin ainoastaan yhdeksi päiväksi, tietää jo etukäteen, ettei hän yritä kartuttaa tietomääräänsä puhtaasti taiteellisella alalla, vaan monipuolisen ja kirjavan kuvarikkauden avulla, jonka tämä mitä uudenaikaisin kauppa-, satama- ja puutarhakaupunki tarjoo. Ne muutamat monista sodan hädistä onnellisesti pelastetut rakennustaiteelliset ja museokauneudet jotka ovat säilyneet kuin aarteet isoäidin kirstussa ja sijaitsevat kunniapaikoilla, eivät velvoita vierasta opas kädessä niitä etsimään ja ainoastaan niille omistamaan lyhyttä aikaansa. Kun hän tapaa ne matkallaan: esim. Berliner Torin, Königstorin, vanhan Fritz von Schadowin, kunnioitustaherättävän suuren Jakobikirkon, jonkun kauniin barokkoaikaisen patriisirakennuksen Rossmarktilla j. n. e., niin kiinnittää hän niihin ilman opastakin niiden ansaitseman huomion. Olkoon hänen ohjelmansa kuitenkin tämä: aamupäivällä kiertomatka satamassa. Parhaiten kulkee hän hotellista suoraan Bollwerkille. Jos hänellä on tapana nousta varhain aamulla, niin viettää hän ylimääräisen ajan kävelyyn kaupungilla, mutta ilman opasta, käyden katsomassa kaupungin vanhaa ahdaskatuista linnoitusaluetta Jakobikirkon, linnan ja pörssin ympärillä. Sieltä hän keksii olemuksensa ja ammttinsa mukaan paljon asioita, jotka hän

Hakenterrasse museoineen ja hallintorakennuksineen.

vie tyypillisinä tai mielenkiintoisina vanhan Stettinin kaupunkikuvaan kuuluvina muistoissaan mukanaan. Neuvokkainta on alottaa satamakiertomatka viimeistään klo 10, sillä se vaatii vähintään kaksi tuntia. Satamakiertokulun toimittava laiva odottaa Hakenterrassen lähellä olevan Baumbrücken luona. Tämä terassi, jonka perustana ovat vanhat linnoitusvallit, ihastuttaa mitä suurimmassa määrin kaupunkikauneudelle herkkää silmää. Koko laajassa Saksanmaassa on harvoja kaupunkikuvia, joita voi verrata tähän. Rakennustaide, luonto ja elävä jokapäiväinen työ yhdistyvät mitä täydellisimmäksi kolmisoinnuksi. Vihreät nurmikot suuremmoisine porraskaitoksineen, hallituksen, museon, verolaitoksen ja vakuutuslaitoksen rakennusten koristamana tarjoavat Oderjoelta käsin mitä vaikuttavimman kuvan. Yhtä kaunista on istahtaa hetkeksi jollekulle ylhäällä käyvän varjoisan kävelytien penkeistä ja ihailla sieltä pitkälle kaupungin, sataman, Oderin ja Damscher Seen yli ulottuvaa näköalaa. Kun tämän pienen opaslehtisen tarkoituksena on etupäässä neuvoa maallikoita ja sisämaalaisia, niin on tästä ehdoin tahdoin jätetty kaikki luvut ja statistiset tiedonannot pois. Asiaa harrastava voi kuitenkin saada Stettiner Verkehrsvereiniltä pienen erikoisoppaan karttoineen. Tällaisella satamakiertomatkalla, varsinkin, jos sen tekee ensimmäistä kertaa, huomaa niin paljon uutta, jotta se varmasti tyydyttää jokaisen. Matka käy ensin

Raatihuone ja Viktoriaplatz.

Dunzigin läpi, jonka laiturimuureilla Suomen liikenteen läpikulkuhallit sijaitsevat. Tähän pysähtyvät osittain erittäin kauniit saksalaiset ja suomalaiset matkustajalaivat. Tässä huomaa myös ensi kerran, mitä satamaelämä oikeastaan on. Vipujen kiljuminen, nostinkoneitten jyriseminen, hiilien ottaminen laivaan, lastin purkaminen, elintarpeitten ottaminen, suursiivous kannella, kaikki, mikä tähän asti oli ainaastaan kuolleita sanoja vieraan mielessä, on täällä kirjavinta, todellisinta elämää. Hinaajat kiitävät ohii tai vetävät verkalleen mahtavia Oderruuhia, jotka ovat täynnä hiiliä, brikettejä tai tuovat ensimmäiset uudetperunat Oderlaaksosta satamaan. Höyrylaivoja, moottoriveneitä, jotka ovat täynnä työväkeä tai laivanhankkijoita kiitävät joen poikki; niiden välissä risteilee hieno keveä klubivene, joka kuuluu jollekin läheiselle soutuklubille. Kuva on aina elävä ja vaihteleva. Vielä suuremmoisempi on kuva vapaasatamassa, missä jättiläisaluukset mailman kaikilta kolkilta ovat rauhallisesti kylki kyljessä. Ne tulevat tänne mitä mukavinta vesitieä Oderin tai Oder-Dunzigkanavan kautta. Täällä on myös satamamme ylpeys, nuorin laiturivaja, joka on alallaan Euroopan suurin ja uudenaikaisin muutto- ja varastorakennus. Siinä on tilaa enemmän kuin neljälletuhannelle rautatievaununlastille tavaraa. Sen rakennustaide on omituinen kolmine rakennuksen katolla sijaitsevina purkaussilltoineen, jotka kuljettavat varastotavarat ylempiin

Kylpylälaivojen lähtöpaikka, Valokuvauskilpailustamme.

kerroksiin, siirtääkseen ne myöhemmin täältä maan puolella odottaviin purkauslaivoihin. Matka kulkee edelleen Dunzigin kautta Dunzig-Parnitzkanavaan, joka rajoittaa Stettinin kaupungin teollisuussatamaa ja suurten teollisuuslaitosten, voimalaitos II y. m. ohi sekä päättyy Reiherwerdersatamaan, mikä on joukkotavarasatama. Jättiläis-hiilenlastaaja, joka tunnissa siirtää suoraan merilaivoihin 20 rautatievanullista hiiliä, purkaussillat, jotka ulottuvat 35 m laiturireunan yli ja jotka tyhjentävät 24 tunnissa 10 000 tonnin malmilaivan, näyttävät pitemmältä vaeltavilta esihistoriallisilta kahlaajalinnuilta. Reiherwerdersatama on Europan uudenaikaisin ja täydellisin ja on vasta 1927 kokonaisuudessaan käytännössä. — Mitä enemmän henki ja

Iltatunnelma Odersatamassa, Valokuvauskilpailustamme.

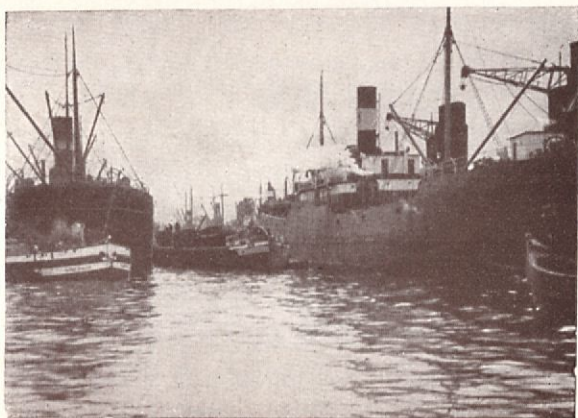

Reiherwerdersatamassa, uudenaikaisia 15 tonnin malminlastaussiltoja.

silmä saavat, sitä tyhjemmäksi käy tyvallisesti vatsa. Siksi on sopivinta palatessa Stettiner Bollwerkilta järjestää päivällisloma. Kauniin ilman vallitessa suositellaan jotakin monista puistoravintoloista; aamiaispaiikkana on erittäin sopiva esim. Parkhaus, joka sijaitsee Hakenterrassen takana vanhassa ihanassa, varjoisassa puistossa. Suurempia aterioita varten suositellaan esim. aivan läheisyydessä sijatsevaa Konzerthausgartenia. Viileämpien päivien varalla on Stettinissä suuri joukko erinomaisia päivällispaikkoja, joista saa lähempiä tietoja Stettiner Verkersvereinissä „Amtliches Nachrichtenblattista“.

Iltäpäivää varten ehdotetaan joukko pieniä yhtä hyviä, yhtä kauniita, yhtä mukavia retkiä eri mieltymyksiä, mu-

Vapaasatamassa.

Vapaasatamassa, Manzelbrunnen

kavuusharrastuksia ja rivakkuusasteita varten. Kaikki retket osoittavat vieraalle, miten paljon vehreyttä ja kukkakoristeita kaupunki omistaa. Ne ovatkin Stettinin paikallisrakkauden ylpeys ja siksi ei stettiniläinen kaipaakaan suuresti muitten kaupunkien vanhoja komeita sisäänkäytäviä ja vanhoja rakennuksia, kun hän voi näyttää vieraalle tällaisen elävän silmien ilon ja — mikä merkitsee ehkä vielä enemmän — tällaisen kansan terveydelle tärkeän lähteen. Kaikki retket osottavat vieraalle sitäpaitsi, miten läheisesti Stettinin kaudunki on ihanan, vaihtelurikkaan luonnon yhteydessä; sitäpaitsi ovat ne ehkä omiaan selvittämään, että maantieteellinen käsitys Pommerista muualla Saksassa on vähemmän tekemisessä Venäjän Siperian kanssa kuin yleisesti luullaan. Suosittelemme iltapäiväksi vapaan valinnan mukaan

I Veden ystävälle, joka ei vielä ole saanut tarpeeksi satamamatkasta, matkaa Elisenhöhen. Laiva lähtee Hakenterrasselta joka puolen tunnin kuluttua, mutta voi käyttää myös raitiotielinjaa 7. Matka käy tärkeitten ja mielenkiintoisten laivaveistämöiden ohi Frauen-dorfiin. Elisenhöhe on vanha erittäin pidetty ja hyvä stettiniläinen ravintola, mistä on kaunis näköala Oderin, laivaveistämöiden, Dammscher Seen ja Stettinin yli. Sitten jatkuu matka edelleen Gotzlowiin.

Osa Westendseetä.

- II. Raitiotielinjalla 1 Westendin kautta, missä uudenaikaiset huvilarakennukset pistävät silmään, suoraan kaupungista Falkenwaldenin viertotielle aina Waldrandin päätepisteeseen asti. 15 minutissa pääsee sieltä varjoisaa metsätietä pitkin Glambeckjärvelle, missä on aivan uudenaikainen uimapaikka ihanan metsäjärven rannalla. Siellä on myös hyvä ravintola.
- III. Raitiotielinjalla 3 Eckerberg-metsään. Pysäkin oikealla puolella olevalla kukkulalla sijaitsee „Kurhaus Eckerberg“. Sieltä voi jatkaa matkaa edellen „Forsthaus Eckerbergiin“. Vasemalla puolella pysäkkiä, niittytien vastapäätä, sijaitsee varjoisa ja viileä „Lindenhof“. Nämä ravintolat ovat kaikki hyvin hoidettuja, rauhallisia puistoravintoloita. Kävelijät kulkekoot raititiepysäkiltä suoraa tietä myöten Sandseelle, mikä on maisemallisesti ja erittäinkin illalla kävelyretken palkka. Vähää ennen Sandseetä poikkeetie „Forsthaus Eckerbergin“.
- IV. Jalan kulkien Kaiser-Wilhelm-Straßen kautta suoraan maakuntahallituksen portien läpi Quistorpniitylle, edelleen Quistorppuistoon suurenmoisine istutuslaitoksineen. Sieltä Westendjärvelle ja ravintolaan „Haus am Westendsee“. Paluumatka voi tapahtua raitiotielinjalla 3.

Päähautausmaa, pyöreä lampi ja kappeli.

V. Kauneimman ja mahtavimman vaikutuksen vieraaseen tekee kuitenkin käynti Stettinin päähautausmaalla (Hauptfriedhof), suurenmoinen istutus, joka jättää Hampurin hautausmaan varjoon, se on omistettu kuolleille ja on kuitenkin ylpein tulevaisuuden rakennus. Sitä rakennettaessa on otettu huomioon mailman kaikki kuuluisat renesanssin terrassi- ja barokki-, rokokoo- sekä englantilaisten puistojen tyyliä. Kappelin ja lammin toiselta puolelta avartuva näköala on monumentaaliseen juhlallisuuteensa, viehkeyteensä ja kauneuteensa nähden unohtumaton. Tätä käyntiä varten on kuitenkin varattava raitiotietä matkaa (linjalla 2) lukuunottamatta, jos haluaa saada hyvän yleiskäsityksen, runsaasti kaksi tuntia. Käynti kesällä sopii parhaiten iltapäiväkahvin jälkeen, sillä valaistus ja tunnelma ovat illalla parhaimmat. Erikoinen opas karttoineen on saatavissa Verkehrsvereiniltä.

Nämä retket ovat sovelletut kaikki niin, että matkailijat ovat takaisin kaupungissa varhain illalla, siis siten, että he voivat matkustaa iltajunalla eteenpäin. Jos vieras kuitenkin jää illaksi Stettiniin, niin voi hän viettää siellä aikansa keskuksessa Kaiser-Wilhelm-, Parade- tai Königsplatzin lähistöllä aina Hakenterrassen puistoihin asti, missä hän löytää niin paljon houkuttelevia ravintoloita, että ei olisi tässä paikallaan kehua ainoatakaan niistä.

HELSINGIN
YLIOPISTON
KIRJASTO